

6. Онищенко С.В. Бюджетний процес в Україні: стан та проблеми інституційного забезпечення: [монографія] / З. С. Варналій, Т. В. Бугай, С. В. Онищенко. – Полтава: ПолтНТУ, 2014. – 271 с.

7. Чугунов І. Я., Лисяк Л. В. Бюджетна система в інституційному середовищі суспільства / Фінанси України. – 2009. – № 11(168), С. 3-11.

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДТРИМКА ПРИЙНЯТТЯ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

А.Ю. Білоусова, *кандидат економічних наук*

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, м. Полтава, Україна

Забезпечення економічної безпеки підприємства виходить з сукупності прийнятих управлінських рішень щодо сукупності дій певного характеру та ресурсного забезпечення їхнього виконання.

Прийняття управлінських рішень із заданими характеристиками у будь-якій сфері діяльності підприємства неможливе без відповідної інформаційної підтримки. Не є винятком і безпекозабезпечувальна діяльність підприємства.

Особливо важливою є роль інформаційної підтримки у прийнятті стратегічних рішень щодо забезпечення економічної безпеки підприємства. Саме стратегічний рівень у забезпеченні економічної безпеки підприємства сьогодні опрацьований найменше.

Створення інформаційної підтримки у прийнятті оперативних та стратегічних рішень щодо забезпечення економічної безпеки підприємства є важливою функцією системи економічної безпеки підприємства. Адже система економічної безпеки підприємства по суті є інформаційною, в ній відбувається рух інформації, її оброблення та форматування.

У формуванні інформаційної підтримки прийняття стратегічних рішень щодо забезпечення економічної безпеки підприємства доцільно використати інструментальний підхід. Застосування інструментального підходу дозволяє вибрати інструменти формування інформаційної підтримки прийняття стратегічних рішень щодо забезпечення економічної безпеки підприємства відповідно до потреб системи економічної безпеки і визначити джерела інформації для посадових осіб, що приймають стратегічні управлінські рішення щодо забезпечення економічної безпеки.

Для реалізації інструментального підходу доцільно вибрати метод ключових запитань. Метод ключових запитань дозволяє визначити інструменти формування інформаційної підтримки прийняття стратегічних

рішень щодо забезпечення економічної безпеки підприємства. При його використанні акцент робиться виключно на пошуку відповідей на ключові запитання із застосуванням експертного методу, моделювання, дерева перебору варіантів та сценарного аналізу. Сукупність використовуваних інструментів пошуку відповіді на кожне запитання є однаковою та стандартизованою. Пропоноване застосування методу ключових запитань для використання інструментального підходу для вирішення завдання створення інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень стосовно забезпечення економічної безпеки підприємства передбачає, що для кожного запитання слід вибрати ті аналітичні інструменти, які дозволяють отримати відповідь на таке запитання. На відміну від традиційного застосування методу контрольних запитань при реалізації інструментального підходу відповіді на кожне запитання можуть суттєво варіювати.

Формою використання методу ключових запитань є кортеж елементів формування інформаційної підтримки прийняття стратегічних рішень щодо забезпечення економічної безпеки підприємства. Всі елементи кортежу тісно пов'язані, причому, тип зв'язку між ними відповідає зв'язку "декілька" - "декілька".

Після визначення всіх елементів кортежу формування інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень щодо забезпечення економічної безпеки підприємства зводиться до послідовного використання вибраних інструментів й формування сукупності відповідей, тобто створення інформаційної підтримки спрощується внаслідок адекватної формалізації й визначення всіх необхідних елементів для формування відповідей на поставлені запитання. Пропонований порядок формування інформаційної підтримки з використанням методу ключових питань можна застосовувати на будь-якому підприємстві.

Використання методу ключових питань у формуванні інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень щодо забезпечення економічної безпеки підприємства дозволяє забезпечити максимальну гнучкість в її побудові.

Використання кортежної форми для формування інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень щодо забезпечення економічної безпеки підприємства з використанням методу ключових питань потребує кваліфікації, досвіду виконавців, аналітичних здатностей та економічних знань. На актуальні для економічної безпеки підприємства запитання його працівники можуть достатньо легко надати відповіді, знаючи особливості діяльності підприємства, його поточну ситуацію, фінансові результати, реальні та потенційні загрози діяльності

тощо. А ось запропонувати інструменти для забезпечення економічної безпеки працівники підприємства здатні не завжди.

Інформаційну підтримку прийняття стратегічних управлінських рішень щодо забезпечення економічної безпеки підприємства неможливо сформулювати "взагалі", а також зробити її всеосяжною (хоча можна на засадах використаного інструментального підходу забезпечити її максимальну гнучкість). Вона повинна мати чітку цільову прив'язку до потреб користувачів інформації, які переважною мірою визначаються пріоритетами у забезпеченні економічної безпеки підприємства.

Пріоритетом у забезпеченні економічної безпеки підприємства є напрям безпекозабезпечувальної діяльності підприємства, на якому у перспективі пропонується зосередити його зусилля. Такими пріоритетами можуть бути зміцнення ринкової позиції, підвищення конкурентоспроможності підприємства та його продукції, посилення лояльності контрагентів підприємства, підвищення технічного та організаційного рівня виробництва тощо. Відповідно, для інформаційної підтримки стратегічних управлінських рішень за пріоритетами у забезпеченні економічної безпеки підприємства має бути зібрана, оброблена та оцінена максимально повно інформація. Адже лише за наявності якісної, тобто повної та достовірної інформації можуть бути прийняті стратегічні управлінські рішення щодо забезпеченні економічної безпеки підприємства, які будуть адекватні можливостям підприємства та стану його зовнішнього середовища. Саме тому у формуванні інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень необхідні пріоритети у забезпеченні економічної безпеки підприємства, для визначення яких мають використовуватися відповідні інструменти.

Після визначення пріоритетів у забезпеченні економічної безпеки підприємства можна переходити до формування інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень щодо забезпечення економічної безпеки підприємства. У формуванні такої підтримки знову ж таки пропонується використати метод ключових запитань, тобто відправною точкою у визначенні використовуваної інформації та її наповненні мають стати виділені об'єкти уваги у забезпеченні економічної безпеки та ключові для кожного об'єкта запитання, відповіді на які й послугують фундаментом інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень щодо забезпечення економічної безпеки підприємства.

Особливу увагу при формуванні інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень щодо забезпечення економічної безпеки підприємства слід приділити збору та накопиченню інформації про стан зовнішнього середовища підприємства, оскільки саме там виникає

більшість загроз діяльності підприємства і саме там знаходить реалізацію забезпечення економічної безпеки підприємства. Для цього пропонується сформуванню інформаційну карту моніторингу зовнішнього середовища, у якій у стислій формі відображено важливу для забезпечення економічної безпеки підприємства інформацію. Інформаційну карту моніторингу зовнішнього середовища побудовано з використанням методології BSC.

СУТНІСТЬ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

С.С. Голіков, аспірант

О.В. Красільник, аспірант

Київський національний університет ім. Т. Шевченка,
м. Київ, Україна

З моменту здобуття незалежності Україна була змушена майже з нуля будувати власну систему оподаткування, яка б опиралася на специфічні особливості розвитку процесів у сфері оподаткування та відповідала вимогам ринкових систем господарського регулювання. Нестабільність та недосконалість нормативно-правового забезпечення у сфері оподаткування, некритичне копіювання досвіду у сфері оподаткування розвинутих країн, низька культура платників податків призвели до формування в Україні заплутаної, складної, суперечливої та неефективної податкової системи.

Значне податкове навантаження стримує економічне зростання в державі, заважає притоку інвестицій в країну, ослаблює конкурентоспроможність вітчизняних підприємств. За даними статистики, частка податкових надходжень до ВВП в Україні у 2014 році склала 19,5%. При порівнянні з країнами – сусідами, рівень податкового навантаження у Білорусії – 16%, Польща – 17%, Росія - 15%, Болгарія – 18,1%. Проте у ринково розвинутих країнах рівень податкового тягара досить високий: Німеччина – 26,5%, Швеція – 22%, Португалія – 23%, Данія – 35%. Всім цим країнам вдається успішно вирішувати проблеми соціально-економічного розвитку не зважаючи на високий рівень податкового навантаження. Таким чином, не слід шукати єдиного рецепту до вирішення проблем з оподаткуванням в Україні, існує багато податкових моделей, які дають змогу ефективно функціонувати економікам країн, в яких вони використовуються. Проте використання цих моделей може бути зовсім не підходящими для України, оскільки кожна країна має свою податкову культуру, історію, звички та особливості. Можна лише стверджувати, що рівень податкового тягара в Україні значний. Збільшення тягара у